

Sprawa C-40/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

23 kwietnia 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Consiglio di Stato (Włochy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

30 stycznia 2020 r.

Strona wnosząca odwołanie:

AQ

BO

CP

Druga strona postępowania:

Presidenza del Consiglio dei Ministri

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR

Università degli studi di Perugia

Przedmiot postępowania głównego

Odwołania wniesione do Consiglio di Stato (rady stanu) od wyroku Tribunale Amministrativo Regionale per l'Umbria (regionalnego sądu administracyjnego dla Umbrii, zwanego dalej: „TAR Umbria”), w którym ten ostatni oddalił skargi złożone przez wnoszących odwołanie na noty, mocą których Università di Perugia (uniwersytet w Perugii) oddalił ich wnioski o wszczęcie procedur rekrutacyjnych mających na celu zatrudnienie na czas nieokreślony na wyżej wskazanym uniwersytecie oraz na okólnik nr 3/2017 wydany w tym zakresie przez Ministro per la semplificazione e la pubblica amministrazione (ministra ds. uproszczenia i administracji publicznej), a także mające na celu potwierdzenie ich prawa do

zatrudnienia na czas nieokreślony jako asystenci oraz podlegania procedurze oceny, o której mowa w art. 24 ust. 5 ustawy nr 240 z 2010 r., w celu objęcia stanowiska profesora nadzwyczajnego.

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Zgodność art. 24 ust. 5 i 6 ustawy nr 240 z dnia 30 grudnia 2010 r. z klauzulą 4 porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, o którym mowa w dyrektywie 99/70/WE, w związku z art. 20 i 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, także w świetle zasad równoważności i skuteczności.

Pytanie prejudycjalne

Czy klauzula 4 porozumienia ramowego, o którym mowa w dyrektywie z dnia 28 czerwca 1999 r. 99/70/WE „dyrektywie Rady dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC)”, zatytułowana „Zasada niedyskryminacji”, w związku z art. 20 i 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, a także w świetle zasad równoważności i skuteczności, stoi na przeszkodzie przepisowi prawa krajowego, takiemu jak art. 24 ust. 5 i 6 ustawy nr 240 z 2010 r., przyznający asystentom zatrudnionym na czas określony, o których mowa w art. 24 ust. 3 lit. b), którzy uzyskali krajowe kwalifikacje naukowe, o których mowa w art. 16 tej ustawy i asystentom zatrudnionym na czas nieokreślony, którzy również uzyskali wspomniane kwalifikacje, odpowiednio prawo i możliwość (wdrożoną w drodze przydziału specjalnych zasobów) podlegania – przez pierwszych, po wygaśnięciu umowy, przez drugich, do dnia 31 grudnia 2012 r. - specjalnej procedurze oceny w celu mianowania na stanowiska profesora nadzwyczajnego, podczas gdy żadne analogiczne prawo ani analogiczna możliwość nie zostały przyznane asystentom zatrudnionym na czas określony, o których mowa w art. 24 ust. 3 lit. a), posiadającym krajowe kwalifikacje naukowe, mimo że chodzi o pracowników, którzy wszyscy bez rozróżnienia mają wykonywać identyczne zadania?

Przywołane przepisy prawa Unii

Jak szczegółowo wskazano w poprzednim postanowieniu odsyłającym wydanym w tym samym postępowaniu krajowym, do którego się odsyła, powołane przepisy prawa Unii są następujące:

Artykuł 155 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Dyrektywa Rady 99/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotycząca Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię

Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) (zwana dalej „dyrektywą 1999/70”); w szczególności klauzula 4 i klauzula 5 zawartego w niej porozumienia ramowego, a także motywy 3, 14 i 15 tej dyrektywy.

Zalecenie Komisji z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie Europejskiej Karty Naukowca oraz Kodeksu postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych (2005/251/WE).

Przywołane przepisy prawa krajowego

Jak szczegółowo wskazano w poprzednim postanowieniu odsyłającym wydanym w tym samym postępowaniu krajowym, do którego się odsyła, powołane przepisy prawa krajowego są następujące:

Legge del 30 dicembre 2010, n. 240, „Norme in materia di organizzazione delle università, di personale accademico e reclutamento, nonché delega al Governo per incentivare la qualità e l’efficienza del sistema universitario” (ustawa nr 240 z dnia 30 grudnia 2010 r. wprowadzająca przepisy w sprawie organizacji uniwersytetów, kadry akademickiej i rekrutacji oraz upoważniająca rząd do podjęcia działań na rzecz poprawy jakości i efektywności systemu szkolnictwa wyższego) (zwana dalej: „ustawą nr 240/2010”). W szczególności art. 24 ust. 1–3, 5 i 6.

Decreto legislativo del 25 maggio 2017, n. 75, „Modifiche e integrazioni al decreto legislativo 30 marzo 2001, n. 165 [...]” (dekret ustawodawczy nr 75 z dnia 25 maja 2017 r. wprowadzający zmiany i uzupełnienia do dekretu ustawodawczego nr 165 z dnia 30 marca 2001 r.) (zwany dalej: „dekretem ustawodawczym nr 75/2017”); w szczególności art. 20.

Decreto legislativo del 30 marzo 2001, n. 165 (dekret ustawodawczy nr 165 z dnia 30 marca 2001 r.) (zwany dalej: „dekretem ustawodawczym nr 165/2001”) ujednocila zasady organizacji pracy w administracji publicznej; w szczególności art. 3 ust. 2 i art. 36 powyższego dekretu ustawodawczego, w brzmieniu obowiązującym od dnia 22 czerwca 2017 r.

Decreto legislativo del 15 giugno 2015, n. 81, „Disciplina organica dei contratti di lavoro e revisione della normativa in tema di mansioni [...]” (dekret ustawodawczy nr 81 z dnia 15 czerwca 2015 r., „Przepisy w przedmiocie umów o pracę i przegląd ustawodawstwa w materii zatrudnienia [...]”) (zwany dalej: „dekretem ustawodawczym nr 81/2015”), który transponuje dyrektywę 1999/70/WE do prawa krajowego; w szczególności art. 19, w brzmieniu obowiązującym w chwili wystąpienia okoliczności faktycznych sprawy, a przed zmianą wprowadzoną decreto legge (dekretem z mocą ustawy) nr 87/2018 i art. 29 ust. 2 lit. d), obowiązujący od dnia 12 sierpnia 2018 r.

Zwięzłe przedstawianie okoliczności faktycznych i postępowania

- 1 Po ogłoszeniu poprzedniego postanowienia odsyłającego wydanego w tym samym postępowaniu krajowym – do którego odesłano w przedmiocie opisu stanu faktycznego – w trzech rozpatrywanych postępowaniach przystąpiło do sprawy w charakterze interwenientów popierających żądania wnoszących odwołanie kilka stowarzyszeń zawodowych i związków zawodowych: ANIEF – Associazione Professionale e Sindacale (stowarzyszenie zawodowe i związek zawodowy), Federazione Lavoratori della Conoscenza – CGIL (związek zawodowy – Włoska Powszechna Konfederacja Pracy) i CIPUR – Coordinamento Intersedi Professori Universitari di Ruolo (związek zawodowy), które wnoszą o udział w sprawie przed Trybunałem.
- 2 Ponadto wnoszący odwołanie przedstawili nowe pismo, w którym twierdzą, że w ramach trzech odwołań wniesionych przez nich od wyroku wydanego przez TAR Umbria znajduje się kolejny wspólny zarzut.

Główne argumenty stron postępowania głównego

- 3 W drodze wyżej wspomnianego kolejnego zarzutu odwołania wnoszący odwołanie podnoszą naruszenie klauzuli 4 porozumienia ramowego, o którym mowa w dyrektywie 99/70, i zawartej w nim zasady niedyskryminacji, na podstawie okoliczności, że uzyskali oni tytuł w zakresie krajowych kwalifikacji naukowych drugiego stopnia w celu mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego przewidzianego w art. 24 ust. 5 i 6 ustawy nr 240/2010.

Zwięzłe uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 4 Sąd odsyłający przytacza przede wszystkim wyrok z dnia 25 października 2018 r., C-331/17, Sciotto, w którym Trybunał stwierdził, że „ponieważ uregulowanie krajowe rozpatrywane w postępowaniu głównym w żadnym wypadku nie pozwala w sektorze działalności fundacji operowo-symfonicznych na przekształcanie umów o pracę na czas określony w umowy o pracę na czas nieokreślony, może ono stanowić przejaw nierównego traktowania pracowników zatrudnionych na czas określony w tym sektorze względem pracowników zatrudnionych na czas określony w innych sektorach, gdyż po przekształceniu umów o pracę tych ostatnich w przypadku naruszenia norm dotyczących zawierania umów o pracę na czas określony mogą oni być porównywalnymi pracownikami zatrudnionymi na czas nieokreślony w rozumieniu klauzuli 4 pkt 1 porozumienia ramowego”.
- 5 Sąd odsyłający przytacza także wyrok z dnia 20 czerwca 2019 r., Ustariz Aróstegui (C- 72/18), w którym Trybunał przypominając własne orzecznictwo stwierdził, że „pojęcie »powodów o charakterze obiektywnym« wymaga, by stwierdzona różnica w traktowaniu była uzasadniona istnieniem szczegółowo określonych i konkretnych okoliczności charakteryzujących warunki zatrudnienia, do którego się odnosi, w szczególnym kontekście, w który się ona

wpisuje, oraz w oparciu o obiektywne i przejrzyste kryteria, tak by upewnić się, czy ta nierówność odpowiada rzeczywistej potrzebie, może prowadzić do osiągnięcia zamierzonego celu i jest do tego niezbędna. Wspomniane okoliczności mogą w szczególności wynikać ze szczególnego charakteru zadań, dla których wykonania zawarto umowy na czas określony, oraz z ich swoistych cech lub, w danym przypadku, z realizacji uzasadnionego celu polityki społecznej państwa członkowskiego”, a tym samym, iż „klauzulę 4 pkt 1 porozumienia ramowego należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które zastrzega przysługiwanie dodatku do wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w ramach stosunku pracy na czas nieokreślony w charakterze urzędników mianowanych, z wyłączeniem w szczególności nauczycieli będących pracownikami kontraktowymi zatrudnionymi w systemie administracyjnym na czas określony, jeśli ukończenie pewnego okresu służby stanowi jedyny warunek przyznania wspomnianego dodatku”.

- 6 W przypadku wnoszących odwołanie domniemana dyskryminacja miała miejsce w ramach tego samego sektora pracowników – sektora asystentów uniwersyteckich.
- 7 Sąd odsyłający wskazuje, że trzy kategorie asystentów uniwersyteckich przewidziane w przepisach – to znaczy asystenci, których umowy o pracę są objęte typem podlegającym art. 24 ust. 3 lit. a) ustawy 240/2010 (zwani dalej „asystentami typu A”); asystenci, których umowy o pracę są objęte typem podlegającym art. 24 ust. 3 lit. b) ustawy 240/2010 (zwani dalej „asystentami typu B”); oraz asystenci zatrudnieni na czas nieokreślony – wykonują identyczne zadania (działalność dydaktyczną, działalność w zakresie nauczania uzupełniającego, działalność na rzecz studentów i działalność badawczą itp.).
- 8 Jednakże asystenci typu A, mimo że wykonują te same zadania co asystenci należący do pozostałych kategorii i znaleźli się w gronie laureatów konkursu o równym stopniu trudności i selektywności, co konkurs, w którego gronie laureatów znaleźli się asystenci należący do pozostałych kategorii, nie mogą uzyskać dostępu do kariery profesora nadzwyczajnego drugiego stopnia, do której mają dostęp tylko dwie pozostałe kategorie asystentów zgodnie z art. 24 ust. 5 i 6 ustawy nr 240/2010. Sąd odsyłający uściśla ponadto, że procedura przewidziana w art. 24 ust. 6 znajduje zastosowanie do dnia 31 grudnia 2021 r., na mocy przedłużenia przewidzianego w art. 5 ust. 1 lit. b) dekretu z mocą ustawy z dnia 29 października 2019 r. nr 126.
- 9 Z tego powodu asystent typu A, nawet jeśli uzyskał krajowe kwalifikacje naukowe i dwuletnie przedłużenie w następstwie pozytywnej oceny przeprowadzonych działań, po wygaśnięciu swej umowy traci pracę bez racjonalnego i niedyskryminacyjnego uzasadnienia.
- 10 Domniemana rozpatrywana dyskryminacja ponadto zwiększyła się wskutek wprowadzonych w zarządzeniu ministerialnym nr 364 z 2019 r. specjalnych

planów zatrudnienia profesorów nadzwyczajnych mających na celu rozwój kariery wyłącznie asystentów zatrudnionych na czas nieokreślony, posiadających krajowe kwalifikacje naukowe.

- 11 W świetle powyższych rozważań sąd odsyłający postanowił zwrócić się do Trybunału z dodatkowym, wyżej wymienionym pytaniem prejudycjalnym, które zostaje dołączone do pytań sformułowanych w poprzednim postanowieniu wydanym przez ten sam sąd w tym samym postępowaniu krajowym.

DOKUMENT ROBOCZY